

Ks. PIOTR TOMASIK

**RECENZJA KSIĄŻKI – RADOSŁAW MAZUR,
STARY TESTAMENT W TEORII I PRAKTYCE
KATECHETYCZNEJ, SZCZECIN 2020,
SS. 170, ISBN 978-83-7972-417-8**

Papież Benedykt XVI w adhortacji *Verbum Domini* pisze, że *korzenie chrześcijaństwa znajdują się w Starym Testamencie i chrześcijaństwo zawsze czerpie pokarm z tych korzeni. Dlatego zdrowa nauka chrześcijańska zawsze odrzucała wszelkie odradzające się formy marcjonizmu, który na różne sposoby przeciwstawia Stary Testament Nowemu* (nr 40). Podkreśla bardzo mocno oczywistą i niezastąpioną wartość *Starego Testamentu dla chrześcijan* (nr 41). To spojrzenie jest obecne w Kościele od samego początku, niemniej jednak właściwe dla ruchu biblijnego, a także dla przemian posoborowych zainteresowanie Biblią w teologii i przepowiadaniu przyczyniło się do tego, że również Stary Testament stał się źródłem i ważnym narzędziem katechezy.

W tym nurcie poszukiwań powstała monografia ks. Radosława Mazura z Uniwersytetu Szczecińskiego, który stawia pytanie o to, czy zawarte w Piśmie św. Starego Testamentu treści, postawy, wskazania oraz dylematy przeżywane przez jego bohaterów są aktualne dla współczesnych adresatów katechezy. Odpowiedź na tak postawiony problem badawczy jest udzielana przez Autora na dwóch płaszczyznach: teoretycznej i praktycznej, co zresztą sugeruje tytuł książki.

Praca składa się z trzech rozdziałów. Rozdział I ma charakter teoretyczny, rozdział ostatni – praktyczny, w rozdziale II praktyka przeplata się z teorią. W rozdziale I, zatytułowanym „Biblia w koncepcji katechezy” Autor odnosi zagadnienie źródłowości katechetycznej Pisma św. do zasadniczych schematów katechetyki fundamentalnej i materialnej zapisanych w „Dyrektorium ogólnym o katechizacji”: celu, zadań katechezy, kryteriów przedstawiania treści katechetycznych oraz filarów wykładu. Taki zabieg jest jak najbardziej uzasadniony, w pełni i w zgodzie z nauczaniem Kościoła wyczerpuje prezentację zagadnienia ujętego w tytule rozdziału.

Rozdział II nosi tytuł „Rola Pisma św. Starego Testamentu w katechezie”. Warto zauważyć pewne zawężenie pola badawczego w porównaniu z rozdziałem poprzednim. To bardzo sensowna decyzja Autora, który w ten sposób wyraża świadomość specyfiki postrzegania Starego Testamentu. Ks. Radosław Mazur kolejno omawia proces ewolucji pojmowania Biblii na tle historii katechezy, a następnie ukazuje

wartość Starego Testamentu dla katechezy: Stary Testament przedstawia bowiem proces Bożej pedagogii, ukazuje postaci, będące wzorami postaw, jest wreszcie drogą do Jezusa. Takie traktowanie Starego Testamentu ma swoje korzenie biblijne i patrystyczne, zatem odnowa soborowa katechezy, odnowa mająca aspekt zarówno biblijny, jak i patrystyczny, winna takie rozumienie pogłębić. Postaci starotestamentalne, na których skupia się Autor, to Abraham, Mojżesz, Samuel, Dawid, Salomon, Hiob, Machabeusze, prorocy. Postaci te ujmowane są na sposób historiozbowczy, tzn. wydarzenia ich życia są wydarzeniami życia adresatów katechezy, którzy przez podobne perypetie życiowe przechodzą. We wszystkich tych sytuacjach towarzyszy im Bóg. Stary Testament prowadzi do Jezusa, co zapewnia metoda relektury znana w Nowym Testamencie i obecna w tradycji katechetycznej, szeroka cytowalność Starego Testamentu w Nowym, wreszcie mesjański charakter niektórych tekstów starotestamentalnych.

Wreszcie w rozdziale III odnosi Autor Stary Testament do podstawy programowej, programu i podręczników do nauczania religii. Można postawić pytanie, czy jest to rzeczywiście praktyka katechetyczna. Owszem, jest, bowiem poprzez programy i podręczniki można wpływać wprost na proces przekazu wiary, odnoszący się do prezentowanych zagadnień. Autor słusznie nawiązuje do dokumentów z roku 2001, 2010 oraz 2018, skupiając się na tych ostatnich. Obecnie Kościół w Polsce stoi przed wysiłkiem wydania nowych serii podręcznikowych. Autor monografii, będący jednocześnie konsultorem Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski oraz rzeczoznawcą ds. programów i podręczników, ma świadomość wagi następujących przemian.

Podstawowe źródło pracy stanowią dokumenty Kościoła, państwowe oraz programy katechetyczne. Literatura przedmiotu zawiera ponad 100 pozycji, które reprezentują rozmaite dyscypliny i subdyscypliny teologiczne, zwłaszcza katechetykę, biblistykę, teologię dogmatyczną.

Monografia ks. Radosława Mazura kończy się wnioskami, które są kompetentne, uzasadnione oraz instruktywne. Dotyczą one konieczności podkreślenia wartości wzorców starotestamentalnych i ich historiozbowczej interpretacji. Ponadto wartościowe jest podkreślanie w katechezie faktu, że Bóg mówi w Starym Testamencie, że to słowo nie jest tylko zapowiedzią, ale autonomicznym i konkretnym słowem Boga, skierowanym do człowieka, co bynajmniej nie umniejsza wartości chrystocentrycznego wyjaśnienia orędzia biblijnego. Ks. Radosław Mazur słusznie postuluje, by na gruncie katechetyki, ale też dokumentów programowych wypracowany został model korzystania z tekstów biblijnych w katechezie, by konkretne tematy wykorzystywały adekwatne perykopy Pisma św. Wnioski są znakiem świadomości Autora monografii, że dobra teoria dobrze służy praktyce.

Książka, którą czyta się z wielkim zaciekawieniem stanowi ciekawy materiał do pracy ze studentami, pozycję niezbędną do usystematyzowania materiału dla badaczy katechezy, w pewien sposób wzorcową, jeśli chodzi o metodologiczne podejście, w którym wykorzystuje się zamysł dokumentów katechetycznych. Wreszcie,

i to jest bardzo ważne, monografia ta winna stanowić lekturę obowiązkową dla autorów podręczników i nauczycieli religii, którzy poważnie i nowocześnie chcą przystępować do wprowadzania wątków biblijnych od katechezy, co współcześnie jest koniecznością.